

МОЖЛИВОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОРИСТАННЯ МІНЕРАЛЬНИХ ВОД ЗАКАРПАТТЯ В ЛІКУВАННІ ЗАПАЛЬНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ЖІНОЧОЇ СТАТЕВОЇ СФЕРИ

ГАНИЧ О.М.

Санаторій “Сонячне Закарпаття”

Відомо, що запальні захворювання жіночої статеві сфери та їх наслідки продовжують становити важливу медико-соціальну проблему [1]. Вони є причиною хронічного погіршення стану здоров'я, вторинного непліддя та зростання онкоризику [2]. Хронічне “неблагопо-

луччя” в області жіночих геніталій зменшує ефективність лікування інших хвороб: травної, сечовидільної, серцево-судинної систем, ендокринних органів тощо [3]. Водночас численні медикаментозні методики лікування запальної гінекологічної патології не дають бажаного ефекту, приводять до росту алергізації та місцевих дизбіотичних змін.

За даними первинного гінекологічного обстеження жінок, які приїжджають для лікування в санаторій “Сонячне Закарпаття”, окрім основної патології органів травлення, в середньому в 76 випадках зі 100 виявляється супутнє захворювання геніталій. З гінекологічної патології найбільшу групу (42%) становлять запальні хвороби жіночої статеві сфери. Очевидно, що приблизно з цією ж частотою запальні гінекологічні зміни мають спостерігатися в контингенті інших санаторіїв Закарпаття, впливаючи на самопочуття хворих у цілому та на ефективність лікування профільних захворювань. Тому ці широко поширені супутні запальні хвороби жіночих геніталій не можуть залишатися без адекватної уваги лікарів-курортологів.

Метою даної роботи було вивчення впливу мінеральної води “Поляна Квасова” на клініко-лабораторні показники у хворих з хронічними запальними захворюваннями жіночої статеві сфери.

Матеріал і методи обстеження

Проведено обстеження і лікування 57 жінок з хронічними запальними захворюваннями жіночої статеві сфери у віці 20-48 років. Протікання захворювання в більшості пацієнток мало торпідний, затяжний характер і в середньому тривало 4–8 років.

Провідною скаргою в 49 хворих (85,9%) були болі внизу живота, що носили періодичний характер, інколи (у 12 жінок – 21%) з ірадіацією в область куприка, прямої кишки. Більшість жінок (73,6%) скаржилась на порушення психоемоційного стану у вигляді загальної слабкості, розладів сну, лабільного настрою, головних болів.

При вагінальному обстеженні майже у всіх жінок (91,2%) придатки були ущільнені, обмежені в рухливості, болючі при пальпації. Різноманітність порушень різних органів і систем потребувала комплексного саногенетичного підходу до пацієнтів із супутніми запальними хворобами жіночих геніталій. Комплекс санаторного лікування дослідного контингенту включав: питний прийом мінеральної води “Поляна Квасова” (згідно з методиками її застосування при конкретних нозологіях органів травлення), дієтотерапію, елементи кліматолікування, ЛФК, загальні мінеральні ванни, зовнішні озокеритові аплікації (по типу “гінекологічних трусів”), апаратну фізіотерапію (магніто- або КВЧ-терапію). Всі хворі також отримували вагінальні зрошення мінеральною водою Новополянського родовища “Поляна Квасова” – вуглекислою (2,0 г/л) середньомінералізованою (11,0 г/л) гідрокарбонатно-натрієвою мінеральною водою з підвищеним вмістом бору (0,035 г/л) і фтору (0,002 г/л), підігрітою до 38–39°C. Зрошення проводились щодня, на курс – 10–12 процедур.

Контроль за ефективністю лікування здійснювався із врахуванням самопочуття жінок, результатів місцевого огляду, а також з допомогою клініко-лабораторних методів дослідження: аналізу крові за Л.Х. Гаркаві, аналізу виділень на трихомоноз, гонорею, кандиди та інші інфекційно-грибкові захворювання піхви, визначення рН вагінальних виділень, проведення аміно-тесту.

Обговорення результатів

Динамічне спостереження за пацієнтками свідчило про хорошу переносимість комплексу лікувальних процедур, відсутність яких-небудь неприємних відчуттів у зоні місцевого впливу. При проведенні бімануального обстеження спостерігався позитивний терапевтичний ефект (у 53 жінок – 92,9%): зменшення пастозності і болючості рубцьово-спасечних змін, збільшення рухливості придатків. У трьох з чотирьох пацієнток з ерозіями шийки матки відбулась їх епітелізація.

Спостерігалась позитивна динаміка лабораторних показників. В аналізі крові збільшився вміст (не перевищуючи норми) загальної кількості лейкоцитів у 80,7% хворих, що супроводжувалось невірогідним ростом ШОЕ (у 68,4%). Оцінюючи динаміку співвідношення лімфоцитів і сегментоядерних нейтрофілів, виявлено, що у 36 жінок воно мало тенденцію до збільшення в межах нормальних коливань, що відповідає реакції тренування (згідно з характеристикою типів адаптаційних реакцій організму за Л.Х. Гаркаві). У 18 хворих (31,5%) цей коефіцієнт становив 0,7–1,0, що відповідає реакції підвищеної активації. Лише у трьох пацієнток динамічних змін зі сторони крові не виявлено. Після гінекологічних зрошень мінеральною водою спостерігалась позитивна динаміка даних аналізу виділень з піхви у вигляді покращення біоценозу вагіни (у 51 жінок – 91,2%), зокрема – зменшення кількості кокової та іншої патогенної бактеріальної флори, поява в мазку лактобацил.

При визначенні рН вагінальних виділень до і після зрошень з мінеральною водою також виявлена позитивна динаміка результатів. Так, до проведення лікування показник рН перевищував 4,5 (з індивідуальними коливаннями в межах 4,5–5,5) у 48 хворих (84,2%), що є однією з ознак бактеріального вагінозу. Після курсу процедур отримане зниження рН виділень до 3,5 (3,1–3,7) як показник саногенетичних явищ. Імовірно, саме нормалізація рН внаслідок вагінальних зрошень сприяла виявленій тенденції до нормалізації місцевого біоценозу та збільшення вмісту молочнокислої флори.

При проведенні амінотесту його результат був позитивним у 38 хворих (66,6%) до лікування, а після нього нормалізувався в 36 з них.

Всі отримані результати свідчать, що вуглекислі гідрокарбонатно-натрієві мінеральні води, профільовані для лікування органів травлення, можуть з успіхом використовуватися для лікування супутніх захворювань жіночої статеві сфери. Перспективним, на нашу думку, для посилення кислотності та нормалізації мікрофлори вагінального вмісту є додаткове підкислення мінеральної води “Поляна Квасова” для зрошень (наприклад, аскорбіновою кислотою), а також наступне місцеве введення препаратів молочнокислих бактерій (вагілак, біфікол, біфідок та інші).

Зрозуміло, що можливості лікування запальної патології жіночих геніталій на курортах Закарпаття вуглекислими гідрокарбонатно-натрієвими водами далеко не обмежуються. Актуальним є застосування вуглекислих вод, що містять сульфати, магній, кальцій (“Соймівська”, деякі води Шаянського родовища), миш’як, залізо (Квасівське родовище, “Келечинська”) та деякі інші елементи. Відомо ефективність загального (ванни) та місцевого (зрошення) використання при гінекологічній патології сульфідних мінеральних вод (санаторій “Синяк”), що успішно реалізується в аналогічних бальнеологічних курортах Прикарпаття і Криму. Перспективним видається лікування гінекологічними зрошеннями мінеральною водою курорту Деренівка (санаторій “Кооператор”) з підвищеним вмістом кремнію та аутохтонної сапрофітної мікрофлори.

ВИСНОВКИ

1. Мінеральна вода “Поляна Квасова” під час курсового застосування у вигляді вагінальних зрошень при запальних процесах в геніталіях виявила місцеву протизапальну, трофічну, регенераторну дію, сприяла нормалізації кислотності та мікробного біоценозу вагінального вмісту.

2. Мінеральні води нашого краю мають передумови для широкого використання їх з метою протирецидивного та реабілітаційного лікування супутніх захворювань жіночої статеві сфери в умовах санаторіїв Закарпаття.

Summary

POSSIBILITIES AND RESULTS OF USING OF TRANSCARPATHIAN MINERAL WATERS IN THE TREATMENT OF INFLAMMATORY GYNECOLOGICAL DISEASES

Ganytch O.M.

San. "Sonyachne Zakarpattya"

The aim of this work was to examine the influence of mineral water "Polyana Kvasova" on clinical and laboratory indices of patients with additional inflammatory gynecological pathology. Antiinflammatory, trophical and other sanogenetic mechanisms of vaginal mineral irrigations were found out. Perspectives of the treatment of inflammatory gynecological pathology in Transcarpathian health resorts were discussed.

Results and possibilities of the using of Transcarpathian mineral waters in the treatment of inflammatory gynecological diseases.